

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE VERBO DEI|| scripto & non scripto,|| QVATVOR LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

XVI. De quibusdam partibus librorum Marci, Lucæ, Ioannis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53828](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53828)

CAPVT XVI.

De quibusdam partibus librorum Marci,
Luca, Ioannis.

VLTIMUM caput Marci tempore B. Hieronymi non fuisse ab omnibus receptum vt canonicum, patet ex epist. ad Hedibiam q. 3. Causa dubitationis erat propter quædam verba apocrypha, quæ in isto vlt. cap. inserta erant, vt patet ex Hieron. lib. 2. contra Pelagianos ante medium. Hæc enim inserta erant verba, quæ satis apertè Manichæismum redolent. (*Et illi satisfaciebant, dicentes, seculum istud iniquitatis, & incredulitatis substantia est: qua non sinit per immundos spiritus veram Dei apprehendi virtutem, idcirco iam nunc reuela iustitiam tuam.*) Nunc nobis dubitare non licet: nam Concil. Trid. sess. 4. iubet libros integros recipi cum omnibus suis partibus, vt in Ecclesia Catholica legi consueuerunt: legitur autem caput hoc in diebus celeberrimis Resurrectionis & Ascensionis, & idem exponitur à Beda, & à B. Gregorio homil. 21. & 29 in Euangelia. Athanasius etiam in synopsi; in summa Euangelij secundum Marcum hoc caput vt verè Marci agnoscit, & similiter Augustinus lib. 3. de consensu Euang. cap. 24. Denique incredibile est Marci Euangelium ita mutilum, & truncum esse, vt nihil de resurrectione contineat. Adde, quod etiam Caluinus cap. 17. §. 47. instit. hoc vltimum caput Marci admittit, vt partem Euangelij: vt non sit opus in hac re probanda diutius laborare.

EX CAPITULO 22. Luca, quidam in dubium reuocant historiam illam de sudore Christi sanguineo, & angelica apparitione, & consolatione; vt Hilarius testatur lib. 10. de Trinit. & Hieronymus lib. 2. cōtra Pelagianos. Causa, quæ hos permouit ea fuit; ne Christo infirmitatem, & animi dolorem tribuere viderentur. Qua etiam de causa quosdam Catholicos præpostero zelo è suis codicibus ex illis verbis Luc. 19. *Videns ciuitatem fleuit super illam, abrasisse verbum fleuit*, testatur Epiph. in ancorato. At certè isti timuerunt vbi nõ erat timor. Si enim Christus vt homo, potuit imminente passione paure & tædere, vt etiam Matth. cap. 26. & Marc. cap. 14. testantur: cur non potuit eadem ratione sudare, & angelicam consolatione-

solationem admittere? & si corpus habuit passibile, & animā sentientem, cur non potuit dolere & flere? Itaque ATHANASIVS lib. 6. ad Theophilum, qui est de beatitudine filij Dei, anathema dicit iis, qui Christum sanguinem sudasse negant. Epiphanius quoque in ancorato, & Augustinus lib. 3. de consensu Euangel. cap. 4. hunc locum Lucae, vt Euangelicum agnoscunt: neque Hilarius, & Hieronymus locis citatis contrarium docent, sed tantum monent, non in omnibus codicibus suo tempore fuisse, & propterea non ita certæ fidei habitum.

INITIVM CAPITIS 8. Ioannis, quo adulteræ historia continetur, non fuisse olim certæ fidei, Erasmus docet in annotatione huius loci, ex Eusebio lib. 3. hist. cap. 39. vbi sic dicit de Papiam loquens: *Historiam quandam subiungit de muliere adultera, qua accusata est à Iudæis apud Dominum, habetur autem in Euangelio quod dicitur secundum Hebraeos scripta ista parabola.* Quibus verbis aperte indicat, se non vidisse eam historiam in Euangelio Ioannis: & sibi non tam historiam, quam parabolam videri. Nihilominus tamen dubium esse non debet, quin ea & historia sit, & Euangelica, cum legatur in Ecclesia in sabbato post Dominicam III. quadragesimæ, & eam agnoscant grauissimi Patres Græci & Latini: **Ammenius Alexandrinus** in suo monotessaro Euangelico, **Athanasius** in synopsi in compendio Euangelij Ioannis, **Chrysostomus** hom. 60. in Ioanem, **Ambrosius** in epist. 58. lib. 7. ad Studium, **Hieronymus** lib. 2. contra Pelagianos, & **Augustinus** tract. 33. in Ioannem. Idem quoque August. lib. 2. de adulterinis coniugiis, cap. 7. eam historiam ab inimicis veræ fidei erasam fuisse de nonnullis codicibus dicit.

Neque causæ nostræ officit, sed prodest potius quod Eusebius scribit Papiam Ioannis discipulum huius historiæ meminisse: id enim signum est rem esse veram. Quod autem eam Eusebius in suo codice Euangelij non habuerit, parum refert, fortè enim ab aliquo erasa erat. Adde quod probabile est, Eusebium non loqui de hac historia adulteræ, sed de alia verè apocrypha; nam in textu Græco Eusebij non habetur nomen adulteræ, sed *περὶ γυναικὸς ἐπὶ πολλαῖς ἀμαρτίαις διαβληθείσης.*

De

De verbis illis, quæ habentur cap. vlt. epist. i. Ioannis: *TRES sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres vnum sunt*; dubium aliquando extitit, se, & nunc etiam esse debere, longa oratione contendit Erasmus in annotatione huius loci. At certè in Ecclesia publicè leguntur hæc verba in Dominica in Albis. Eundem locum agnoscit **Cyprianus** lib. de simplicitate prælatorum, **Athanasius** lib. i. ad Theophilum, qui est de vnita Deitate, **Ioannes II.** Papa in epist. ad Valerium, **Hieronymus** in prologo epistolarum canonicarum, **Idacius** in lib. aduersus Varimadum, & **Eugenius Carthaginensis** apud Victorem lib. 2. de persecutione Wandalica, quare verba illa veram esse partem Scripturæ diuinæ, non dubium est.

CAPVT XVII.

De epistola ad Hebræos.

DUPLIX dubitatio de hac epistola fuit, vna de auctore, altera de auctoritate eius; quæ tamen ita connexæ sunt, vt pauci sint, qui de vno dubitauerint, & non de altero. Primum igitur ex antiquis hæreticis Marcion, teste Hieron. præfat. in epist. ad Titum, & Arius, teste Theodoro, præfatione in epist. ad Hebræos, epistolam ad Hebræos neque Pauli esse, neque sacram docebant. Ex nouis hæreticis **Lutherus** in prologo epist. ad Hebræos, hanc epistolam nec esse Pauli, nec vllius Apostoli contendit, quod quædam contineat contra Euangelicam & Apostolicam doctrinam. **Luthero** subscribit **Brentius** in confessione Wirtenberg. cap. de sacra Scriptura, & **Kemnitius** in exam. 4. sess. Concil. Trident. **Magdeburgenses** quoq; cent. 1. lib. 2. cap. 4. colum. 55. & alij huius temporis hæretici, exceptis Calvinistis; Calvinus enim in instit. impressa anno 1554. c. 8. §. 216. contendit hanc epistolam esse verè Apostolicam, & errare in hac parte Lutheranos, tamen an Pauli sit, an alterius Apostoli, vt Barnabæ, aut Lucæ, dubitat Calvinus, vt patet ex eadem instit. cap. 10. §. 83. & cap. 16. §. 25. quocirca Ministri Calvinistæ in ea confessione quam obtulerunt Pissiaci, artic. 3. ponunt hanc epistolam in numerum diuinarum Scripturarum, sed tanquam auctoris incerti.

Præter